Liite 1. Pystynkosken länsihaara: ilmakuvaan perustuvat havainnot ja alustavat suositukset

Huomiona, että ilmakuvan päivämäärää eikä joen virtaamatilannetta ollut käytössä.

Läntinen niska -ilmakuvassa näkyy tarkemmin, että niskan alueella ei ehkä ole yhtä selkeää melottavaa väylää. Suuria kiviä, jotka ovat pinnan alla juuri ja juuri on aika lyhyellä matkalla aseteltu niin, ettei selkeää väylää ehkä pääse muodostumaan. Niskan kiveämistä voi olla tarpeen hiukan selventää.

Tämä ja lähellä oleva toinen suurempi kivi ovat laskulinjalla ja niiden siirtämistä laskulinjan reunoille olisi hyvä harkita. Kivien väistäminen tai niihin törmääminen voivat aiheuttaa ongelmia heti kosken niskalla melojalle.

Ei voi sanoa kuvakulman takia varmaksi, mutta jos tämä on laskulinjan reunaan kaadettu puu, voi se muodostaa vaarallisen paikan, mikäli laskija ajatuu laskulinjalta puuta vasten. Tai jos suuremmalla virtaamalla laskulinja levenee puun kohdalle.

Keltaoranssilla viivalla on hahmoteltu mahdollista laskuväylää ilmakuvan kaltaisessa tilanteessa. Viivan kulkureitistä on pääteltävissä, että keskiosassa koskea tälläisessä vesitilanteessa tulee retkikalustolle todennäköisesti liian jyrkkiä mutkia ja paikoin liian kapeita sekä liian matalia kohtia.

Usein suurin ongelma retkikalustolla ovat sellaiset kosket, joissa laskukelpoinen, tarpeeksi syvä väylä hajaantuu kivikoksi tai “hyppää” äkisti sivuun. Heikossa virtauksessa pystyy vaikka peruuttelemaan, mutta kova virta ja yli 45 ° käännökset tuottavat helposti ongelmia. Tässä keskiosan "portaissa" laskulinja hajaantuu ja tulee jyrkkiä käännöksiä ainakin ilmakuvan perusteella tehdyn arvion mukaan.

Kosken keskiosassa on ilmakuvan perusteella neljä tunnistettavaa kohtaa, jossa on kivetty suurilla kivillä ikään kuin rintamaan "porras". Tälläinen kiveämistyyli säilyttää hyvin syviä altaita jyrkässä koskessa portaiden välissä. Mutta jos kivet asetellaan koko laskuväylän leveydeltä, niin kuin ainakin alimmassa portaassa on, voi erityisesti matalammalla vedellä tulla haasteita laskuväylän löytämisessä.

Yksi mahdollisuus voisi olla asetella kivirintamat ikään kuin hieman limittäin eli ei koko väylän leveydeltä yhdessä kohdassa, vaan niin että jäisi aina johonkin kohtaan väylä. Väylän ei tarvitse olla aivan suora, mutta näin jyrkässä koskessa kovin jyrkkiä mutkia ei tulisi olla. Keskiosassa on jo hieman tämän suuntaisia piirteitä paikoin, mutta parannettavaa voi olla vielä melonnan näkökulmasta.

Kosken keskiosan ja niskan kiveys on suositeltavaa käydä läpi yhdessä Melonta- ja Soutuliiton asiantuntijan kanssa läpi.

Tänne jyrkemmän osuuden alkuun voisi myös merkitä laskulinjan reunat suurilla kivillä, jotka jäävät veden pinnnan yläpuolelle. Ainakin laskijan vasempaan reunaan olisi hyvä lisätä kiviä. Suuret pintakivet on helppo mainita reittikuvausten koskikohtaisissa laskuohjeissa.

Laskulinjan alkukohdan reunoille molemmin puolin voisi lisätä suuret kivet, jotka jäävät pinnan yläpuolelle. Laskulinjan alkukohdan tunnistaminen olisi näin helpompaa. Muilta osin niskaa voi kivetä tiheämmin halutessaan. Tämäkin auttaa laskulinjan tunnistamista. Mahdollisten suurten kivien lisääminen täytyy yhteensovittaa kutusoraikkojen ja poikaskivikoiden kanssa.

Yleisenä kommenttina, että vesiretkeilyoppaassa Pystynkosken olevan niin vaativa, että kokemattoman melojan tulisi käydä rannalta etukäteen tutustumassa koskeen. Onko mietitty tai tarvetta muokata jotain rantaa niin, että rannalta käsin olisi mahdollista nähdä koski? ja olisi mahdollista rantatutua ja tarvitaessa ohittaa koski maitse?